

REFERAT Klima- og Miljøudvalget 2022-2025 d. 13-08-2024

Mødedato Tirsdag d. 13. august 2024 kl. 08:30

Mødested Udvalgsværelset, Nørregade 36

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Frigivelse af midler til vandhåndtering i Odense Øst.....	4
C-sag: Yderligere input til kommuneplan 2024-2036.....	6
D-sag: Status på tilsynsindsatsen vedrørende lovliggørelse af driftsforhold på gartnerierne i Odense	11
D-sag: Orientering om status på skov- og naturprojekter.....	13
D-sag: Status på klimatilpasningsprojekt for Bolbro Rende.....	16
D-sag: Aktuelle sager.....	18
E-sag: Initiativretsforslag fra Mark Grossmann vedrørende opgravning om genanvendelse af PFAS	19

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

01.30.00-G01-137-23

Resume

Godkendelse af dagsorden til Klima- og Miljøudvalgsmødet den 13. august 2024

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: Frigivelse af midler til vandhåndtering i Odense Øst

00.30.04-Ø00-3-24

Resume

Den store udvikling Odense som by er i, presser eksisterende ressourcer i Klima- og Miljøforvaltningen i en grad, hvor det er vanskeligt at afsætte de fornødne ressourcer til at bistå udviklingen og sikre, at der tænkes helhedsplanlægning for vandhåndtering.

Denne sag handler om at sikre en hensigtsmæssig vandhåndtering i forbindelse med byudvikling i Odense Øst. Med sagen allokeres derfor ressourcer til 2 medarbejdere til at håndtere området i Klima- og Miljøforvaltningen i årene 2024-2026. Der flyttes 1,3 mio. kr. i hvert af årene, som finansieres under det konjunkturfølsomme anlægsområde.

Effekt

Sagens indhold påvirker effektmålene En storby i vækst, Byudvikling med kvalitet og En klima- og miljøvenlig storby positivt, idet der vil blive allokeret tilstrækkeligt med ressourcer til vandhåndtering i Odense Øst.

Indstilling

By- og Kulturforvaltningen og Klima og Miljøforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at byrådet godkender:

1. Oprettelse af ny anlægsbevilling "Vandhåndtering i Odense Øst" under Klima- og Miljøudvalget. Anlægsbevillingen frigives og stilles til rådighed for Klima- og Miljøudvalget.
2. Der flyttes 3,9 mio. kr. fra 2024 fra jordforsyning under de konjunkturfølsomme anlægsområder under By- og Kulturudvalget til anlægsbevillingen "Vandhåndtering i Odense Øst" under Klima- og Miljøudvalget. Midlerne periodiseres med 1,3 mio. kr. pr. år i årene 2024-2026.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Sagsfremstilling

I forlængelse af Novo Nordisks opkøb af erhvervsgrundene i Tietgen Nord skal kommunen udvikle nye erhvervsområder, herunder Tietgen Nordøst.

Den hastige byudvikling presser eksisterende ressourcer i Klima- og Miljøforvaltningen i en grad, hvor det er vanskeligt at afsætte de fornødne ressourcer til at bistå denne udvikling, så det sikres, at der tænkes helhedsplanlægning for vandhåndtering.

Det bliver mere og mere evident, at der er behov for at tænke alle aspekter af vandhåndtering ind i byudviklingen.

Det drejer sig både om hverdagsregn og ekstremregn forårsaget af voldsomt vejr.

For at sikre en hensigtsmæssig planlægning af vandhåndtering er det essentielt, at Klima- og Miljøforvaltningen indgår i processer og samarbejder på tværs af kommunen, herunder med specielt By- og Kulturforvaltningen og VandCenter Syd. De konkrete vandhåndteringsopgaver er fx:

- Indledende undersøgelser om muligheden for vandhåndtering på den pågældende grund herunder beregning af den hydrauliske kapacitet i vandløb, risikovurdering og spildevandsplanarbejde.
- Dialog med investorer og bygherre om ønsker og muligheder.
- Sikre inddragelse af VandcenterSyd.
- Vejledning af planafdeling i forhold til placering og beregning af anlæg til håndtering af vand.

Skærpede krav i lovgivningen øger kompleksiteten i den indledende planlægningsfase, ligesom manglende kapacitet i vandløb og renseanlæg udfordrer muligheden for at komme af med vandet og gør planlægningsarbejdet, før den egentlige myndighedsbehandling, udfordrende.

Samtidig er det en grundlæggende forudsætning at håndtere vandet for at lykkes med en fremtidssikret byudvikling.

For at lykkes med gode og rigtige løsninger, skal der flyttes ressourcer til at varetage denne store del af planlægningsarbejdet. Ressourcer det for nuværende ikke er muligt at finde internt i kontoret for vandhåndtering, idet det vil medføre en yderligere uhensigtsmæssig lang myndighedsbehandling på lovbundne opgaver.

Med denne sag foreslår forvaltningerne, at der allokeres midler til at arbejde med de konkrete vandhåndteringsopgaver i Odense Øst, der ikke vedrører myndighedsbehandling, som beskrevet ovenfor. Det drejer sig konkret om to medarbejderressourcer i 3 år. Ressourcerne finansieres under det konjunkturfølsomme område, med forventning om at udgiften lægges på salgsprisen på jordforsyningen. Den fremgangsmåde har været benyttet ved tidligere lejligheder.

Ressourcerne vil være baseret på direkte henførbart tid til udførte opgaver i det specifikke område, Odense Øst, under det konjunkturfølsomme anlægsområde. Der vil blive fulgt op på timeforbrug i forbindelse med Effekt- og økonomiopfølgningerne for 1. og 2. halvår, samt ved årets afslutning.

Eventuelt uforbrugte midler vil efter perioden blive flyttet tilbage til jordforsyningsområdet under det konjunkturfølsomme anlægsområde under By- og Kulturudvalget.

Økonomi

Sagen medfører en likviditetsmæssig påvirkning af kassen med periodisering af 2,6 mio. kr. fra 2024, fordelt med 1,3 mio. kr. til hvert af årene 2025 og 2026.

Bevilling	Styringsområde		2024	2025	2026	I alt
Ny bevilling: "Vandhåndtering i Odense Øst"	Anlæg	KMU	1.300.000	1.300.000	1.300.000	3.900.000
Jordforsyning	Anlæg	BKU	-3.900.000	0	0	-3.900.000
Kassen	Finansposter	Intet udvalg	2.600.000	-1.300.000	-1.300.000	0
I alt			0	0	0	0

I fald de afsatte midler til vandhåndtering i Odense Øst ikke bruges, vil de gå tilbage til det jordforsyningsområdet under det konjunkturfølsomme område, under By- og Kulturudvalget.

Sagen medfører ikke ændringer i afledt drift.

Punkt 3: C-sag: Yderligere input til kommuneplan 2024-2036

01.02.03-P15-3-22

Resume

Denne sag handler om Klima- og Miljøudvalgets input til Odense Kommunes kommuneplan.

Kommuneplanen udarbejdes i forlængelse af bystrategien, som er Odense Kommunes overordnede planstrategi. Kommuneplanen fastlægger rammerne for den fysiske udvikling i hele kommunen i de kommende 12 år og revideres i hver byrådsperiode.

By- og Kulturudvalget har ansvaret for at revidere kommuneplanen. I forbindelse med revisionen har alle øvrige fagudvalg mulighed for at indsende input.

På mødet den 20. juni 2023 besluttede Klima- og Miljøudvalget at indsende en række bidrag til Kommuneplan 2024-2036. Den 13. marts 2024 var Klima- og Miljøudvalget desuden på fælles udvalgstur med By- og Kulturudvalget med henblik på fælles drøftelse af ”Byudvikling med omtanke” i regi af kommuneplanen.

I denne sag skal Klima- og Miljøudvalget drøfte eventuelle yderligere input til kommuneplanen, særligt i forhold til krav til vandhåndtering. På mødet vil udvalget få en præsentation med uddybning af emnerne beskrevet i sagsfremstillingen.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter eventuelle yderligere input til kommuneplanen som beskrevet i sagen.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen og lagde vægt på behovet for, at der i forbindelse med vedligehold, reovering samt etablering af nye veje bør arbejdes for at sikre, at disse tager højde for og bidrager til den samlede vandhåndtering i Odense.

Sagsfremstilling

Kommuneplanen er udgangspunktet for den samlede fysiske planlægning og udviklingen heraf i kommunen over en periode på 12 år. Den kommende kommuneplan er derfor målrettet den fysiske udvikling af kommunen i perioden 2024-2036.

Odense Kommunes styrelsesvedtægt definerer, at By- og Kulturudvalget har ansvaret for at revidere kommuneplanen. By- og Kulturudvalget har i forbindelse med revideringen efterspurgt de øvrige fagudvalgs input hertil.

På mødet den 20. juni 2023 besluttede Klima- og Miljøudvalget at indsende en række bidrag til Kommuneplan 2024-2036. Bidragene omhandlede flere forskellige områder som boligudvikling, erhverv og detailhandel, grøn storby,

klimatilpasning, trafik og mobilitet samt miljø og teknik.

Den 13. marts 2024 var Klima- og Miljøudvalget desuden på fælles udvalgstur med By- og Kulturudvalget. Temaet for turen var "Byudvikling med omtanke", og med det afsæt havde turen fokus på kampen om pladsen, både uden for byen, i kanten af byen og i bymidten.

I denne sag skal Klima- og Miljøudvalget drøfte eventuelle yderligere input til Kommuneplan 2024-2036.

Nedenfor er der beskrevet en række emner, som udvalget kan drøfte eventuelle yderligere input til kommuneplanen på baggrund af. På mødet vil udvalget ligeledes få en præsentation med uddybning af nedenstående emner.

På et senere møde vil Klima- og Miljøudvalget få en status på, hvordan udvalgets input er blevet indarbejdet i udkastet til den nye kommuneplan.

Krav til vandhåndtering

Der er i dag flere planer i regi af Odense Kommune, der forholder sig til håndteringen af nedbør.

Kommuneplanen indeholder en retningslinje for håndtering af ekstremnedbør i forbindelse med planlægning af nye bygge- og anlægsprojekter. Spildevandsplanen forholder sig til, hvordan nedbør op til serviceniveau (såkaldt hverdagsregn) ledes videre, herunder i forhold til kloakeringsforhold. Endelig forholder Klimatilpasningsplanen sig til den overordnede strategi for en klimatilpasning af Odense frem mod 2050.

Den nuværende kommuneplan indeholder en retningslinje om, at bygherre ved planlægning for nye bygge- og anlægsprojekter skal sikre, at projektet er klimatilpasset til en ekstrem nedbørshændelse. Konkret vil det i denne forbindelse sige, at projektet skal kunne tilbageholde en 90 mm nedbørshændelse, der falder over 4 timer.

Denne retningslinje blev indskrevet i forbindelse med seneste kommuneplan, med det formål at sikre et vist niveau af klimatilpasning for nybyggeri. Retningslinjen har dog vist sig at være forbundet med en række udfordringer.

Den største udfordring med denne retningslinje er, at den har ført til en fragmenteret indsats for håndtering af nedbør fordi den enkelte bygherre kun kan forholde sig til eget areal. Dermed risikerer retningslinjen at hæmme udviklingen af mere sammenhængende og multifunktionelle løsninger, og i stedet føre til isolerede og suboptimale løsninger, der kan skabe problemer, særligt i den tætbebyggede bymidte.

Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler derfor at se nærmere på, hvordan der kan arbejdes med mere helhedsorienteret vandhåndtering gennem eksempelvis spildevandsplanen og konkrete samarbejder med bygherrer. Dette forventer forvaltningen bedre kan bidrage til at sikre en indsats i tråd med principperne i Klimatilpasningsplanen omkring eksempelvis vandkorridorer, fordampning, forsinkelse af vand på overfladen, nedsivning og barrierer.

På denne baggrund anbefaler retningslinjen ændret, således at bygherren ved planlægning for nye bygge- og anlægsprojekter skal sikre, at projektet er klimatilpasset til en 90 mm nedbørshændelse. Retningslinjen vil dermed ikke

indeholde krav om tilbageholdelse af nedbør.

En del af tanken bag tilbageholdelsen af vand var at skabe en resilient by, hvor den øgede befæstelsesgrad til en vis grad kunne ophæves af tilbageholdelse af vand i ekstreme situationer.

Ved at indtænke naturlige elementer i andre dele af kommunens planlægning, kan der dannes grundlag for naturlig nedsivning og tilbageholdelse af vand.

Tiltag i Kommuneplan 2024 kan fx indebære:

- Kortlægning af boligveje og krav til deres indretning ved renovering eller etablering af nye
- Biofaktorkrav til vejmatriler
- Der prioriteres en nærmere beskrivelse af udformning og forløb af en vandkorridor, såfremt en sådan er angivet indenfor et planområdet
- Fastholdelsen af eksisterende lavninger indenfor et givent lokalplanområde eller genetablering indenfor lokalplanområde såfremt fastholdelse ikke er mulig.
- Tydeliggørelse i den politiske beslutningsproces ifm. lokalplanprocessen, såfremt reduktion af eksisterende lavninger skaber øgede risici for oversvømmelse ved en 90 mm nedbørshændelse

Vandhåndtering i lokalplaner

I den nuværende kommuneplan stilles der krav om håndtering af en oversvømmelseshændelse på 90 mm. nedbør i forbindelse med nye bygge- og anlægsprojekter. Denne retningslinje ændres til at omfatte fastholdelsen af eksisterende lavninger, hvorfor kravet om tilbageholdelse bortfalder.

Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler derfor, at der inden for et givent lokalplanområde stilles krav om fastholdelse af eksisterende lavninger, eller genetablering af lavninger inden for lokalplanområdet, såfremt fastholdelse ikke er muligt. Ligeledes skal der for et givent lokalplanområde prioriteres en nærmere beskrivelse af udformning og forløb af vandkorridorer, såfremt en sådan er angivet inden for planområdet. Herudover at det er i den politiske beslutningsproces om revidering af en given lokalplan gøres tydeligt opmærksom på, hvis ændringer af eksisterende lavninger skaber øgede risici for oversvømmelse ved en 90 mm nedbørshændelse.

Disse tiltag kan indebære ændringer i retningslinjerne:

- 4.2.1.a ”Tilbageholdelse af ekstrem nedbør”, der stiller krav til bygherrer om tilbageholdelse af en 90 mm nedbørshændelse,
- 4.2.1.b ”Aflledning af vand på terræn i ekstreme situationer”, der beskriver muligheden for brugen af for eksempel rør, grøfter og vandløb eller etablering af vandkorridorer
- 4.2.3.a ”Friholdelse af arealer”, der stiller krav til, at der ikke må planlægges til hindring for fremtidige vandkorridorer.

Krav til beplantning og energianlæg

Der stilles allerede i den eksisterende kommuneplan krav til beplantning med den såkaldte biofaktor. Biofaktoren er et begrønningsværktøj, hvor omfanget af det grønne inden for et givent område kan udregnes. Biofaktor kan derved medvirke til at fastholde eksisterende grønne værdier og sikre nye grønne tiltag i forbindelse med byudvikling ved at sætte værdi på det grønne kvantitativt.

Der er i den nuværende kommuneplan fastsat et ambitiøst biofaktorkrav. By- og Kulturforvaltningen har ikke kendskab til andre kommuner, der stiller større krav til biofaktor for erhverv end Odense.

Med hensyn til krav om energianlæg har kommunen ikke hjemmel til at stille sådanne krav. By- og Kulturforvaltningen har dog kendskab til andre kommuner, som alligevel har stillet krav herom i visse lokalplaner med baggrund i æstetiske hensyn.

Klima- og Miljøudvalget godkendte på mødet 25. juni 2023 Odense Kommunes nye sektorplan for vedvarende energi. Heri har Klima- og Miljøudvalget sat et ambitiøst mål for udbygningen af vedvarende energi i Odense. Herudover har udvalget defineret principper for vedvarende energianlæg i Odense med hensyn til multifunktionalitet, hensyn til landskab og natur samt borgerinvolvering.

Klimatilpasning ifm. boligveje

I den nuværende kommuneplan stilles der krav til grønne værdier herunder en biofaktor til nye udstykninger og ny bebyggelse. Der stilles ikke lignende krav til vejarealer. Sådanne krav til kunne underbygge kommuneplanens tema for vandkorridorer samt understøtte naturlige nedslivningsforhold og fremtidige muligheder for etablering af vandinfrastruktur.

Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler derfor, at der fremtidigt stilles krav om, at der skal undersøges mulighederne for at etablere klimatilpasningstiltag i forbindelse med reovering eller etablering af nye boligveje, herunder opretholdelse af arealer uden befæstelse. Dette kan indebære tilføjelsen af en retningslinje i Kommuneplanen vedr. grønne værdier på boligveje.

Randzoner

Der har i Klima- og Miljøudvalget tidligere været udtrykt interesse i forhold til mulighederne for at beskytte vandløb mod kvælstof gennem udpegning af en form for randzoner langs vandløb.

Det er By- og Kulturforvaltningens vurdering, at kommuneplanen som udgangspunkt ikke kan benyttes til at sikre en beskyttelse af vandløb gennem en form for randzoner. Det vil i så fald først få effekt i forbindelse med ændret arealanvendelse, mens en fortsat dyrkning ikke vil kunne gøres ulovlig gennem kommuneplanen.

Klimaaftryk af byggeri adresseres i bygherreguide

Med henblik på at reducere klimaaftrykket af byggeriet i Odense er der meget begrænsede muligheder herfor i kommuneplanen.

Derfor arbejder By- og Kulturforvaltningen i samarbejde med Klima- og Miljøforvaltningen på en bygherreguide, der skal udtrykke kommunens ambitioner for klimahensyn i planlægning og byggeri sammentænkt med ambitionen om god arkitektonisk kvalitet.

Denne guide vil blive tilknyttet Kommuneplan 2024-2036.

Klima- og Miljøudvalget blev orienteret om projektets igangsætning og overordnede mål på mødet den 22. november 2023, samt status på projektet på mødet den 27. februar 2024.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, har den ingen økonomiske konsekvenser, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 4: D-sag: Status på tilsynsindsatsen vedrørende lovliggørelse af driftsforhold på gartnerierne i Odense Kommune 2. kvartal

09.00.00-K08-3-22

Resume

På udvalgsrådet den 9. april 2024 fik Klima- og Miljøudvalget en status og opsamling på nogle af de tiltag, der er gjort på gartneriområdet i årene 2022 og 2023.

Gartneriindsatsen havde i disse år fået prioriteret ekstra budgetmidler til indsatsen. Det blev ved budgetforliget for 2024 besluttet at opretholde den fokuserede indsats i yderligere tre år gældende for årene 2024, 2025 og 2026.

Med denne sag får udvalget en status for det første halve år af 2024.

Denne periode har båret præg af tilsyn, prøvetagninger på gartnerimatrikler og retssager. Der er gennemført 24 tilsyn, udstedt tre påbud og indskærpelser (ingen forbud) og ikke indgivet nogen politianmeldelser.

Det opleves, at det endnu i vid udstrækning er nødvendigt med prøvetagninger fra vandløb og drænbrønde samt gartneriernes returbassiner, så eventuelle pesticidudledninger kan opspores og identificeres korrekt.

Retssag

Den 13. maj 2024 førte anklagemyndigheden straffesag mod gartneriet på Strandholtvej 38. Sagen handlede kort om, at gartneren ikke havde de nødvendige tilladelser efter miljøbeskyttelsesloven, og gartneren fik af kommunen udstedt driftsforbud mod at drive gartneri til fare for miljøet.

Gartneren blev fundet skyldig i det primære forhold omkring nedsivning, udledning af procesvand og udledning af midler kun godkendt til lukkede væksthuse til miljøet samt i brug af ulovlige midler. Der skete frifindelse for to mindre forhold.

Sagen har haft stor bevågenhed i gartneribranchen, idet den fagligt indeholder forhold, der har været drøftet mellem kommunen og Dansk Gartneri i en årrække. Dansk Gartneri har ikke været enig i kommunens fortolkning af reglerne. En af de faglige drøftelser har været, hvornår et væksthuse kan anses for at være åbent eller lukket, hvilket har betydning for gartnerens mulighed for brug af specifikke pesticider.

Dommen bærer præg af at være grundig og fagligt godt belyst.

Fra dommen kan fremhæves:

"(...) finder retten, at forbuddet var i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven samt almindelige forvaltningsretlige principper, herunder proportionalitetsprincippet. Forbuddet blev derfor meddelt med rette, og tiltalte valgte bevidst at fortsætte sin drift til trods for det meddelte forbud, hvorved han overtrådte dette."

"Retten lægger også vægt på, at det er et vægtigt hensyn at tage, at overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven ikke må kunne svare sig økonomisk."

Sagen er blevet anket, og der afventes nu en berømmelse for sagen ved landsretten.

Derudover har gartneren anlagt civil retssag mod kommunen med krav om erstatning for uberettiget lukning af gartneriet. Sagen er berammet ved retten i Odense i januar 2025.

Status/proces nu og fremadrettet

Kommunen har ikke meddelt yderligere driftsforbud, og der er aktuelt ikke planer om at meddele yderligere driftsforbud.

Siden sidste status, hvor udvalget blev orienteret om en igangværende proces med miljøministeriets departement, har kommunen deltaget i møder den 17. og 18. juni 2024. Møderne handlede om kommunernes regulering af væksthushvervet og tolkning af regelsættet på området.

Forvaltningen forventer at præsentere udvalget for næste status i oktober 2024.

Kontorchefen vil holde oplæg under udvalgmødet.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 5: D-sag: Orientering om status på skov- og naturprojekter

04.00.00-P20-1-23

Resume

Med denne sag giver forvaltningen en status på kommunens skov- og naturprojekter. Projekterne omfatter skovrejsning, vådområde/lavbundsprojekter og øvrige naturprojekter.

Sammenfatning

Samlet kommunal anlægsbevilling til skov og natur: 16,7 mio. kr.

Forventet ekstern finansiering rejst til skov og natur: 64,9 mio. kr.

Forventet ny natur: ca. 287 hektar.

Forbedret eksisterende natur: ca. 400 hektar.

Bevillinger til skov- og naturprojekter

Odense Byråd bevilligede den 27. april 2022 0,8 mio. kr. til et skovprojekt i Odense Nord. Klima- og Miljøudvalget reserverede den 20. juni 2023 11,5 mio. kr. til samarbejde om statslig skovrejsning, kommunal skovrejsning og naturprojekter ved Odense Fjord og Å. Klima- og Miljøudvalget frigav den 21. november 2023 4,4 mio. kr. til mere skov og natur i Odense.

Forvaltningen arbejder på den baggrund med at realisere en række skov- og naturprojekter. Projekterne har fokus på CO₂-binding, grundvandsbeskyttelse, forbedret vandmiljø, biodiversitet, klimatilpasning og rekreative muligheder. Hovedparten af projekterne er multifunktionelle og bidrager dermed ind i flere af nævnte fokusområder.

I projektsammenhæng undersøger forvaltningen altid muligheden for ekstern medfinansiering. Eksempelvis via puljer fra staten og EU, samarbejder med vandforsyninger, fonde, private virksomheder med videre.

Vådområdeprojekter

Forvaltningen arbejder aktuelt med fem vådområdeprojekter. Vådområde- og lavbundsprojekter beror på frivillig deltagelse fra lodsejeres side. Der er dog mulighed for ekspropriation i tilfælde, hvor centrale lodsejere er til hinder for gennemførslen af et projekt.

For to af vådområdeprojekterne har staten givet tilsagn til finansieringen af projekternes etablering. De to projekter er Lindved vådområde og Brændekilde vådområde. Vådområdet ved Lindved er under projektering, og forventes anlagt fra efteråret 2024. Vådområdet ved Brændekilde forudsætter den endelige lodsejeraccept. Desuden undersøges der pt. mulighed for at udvide Brændekilde vådområde mod nord, så der skabes en grøn kile mod Hesbjerg Skov. Den grønne kile vil udover vådområde også kunne indeholde partier med ny skov og derved CO₂ - optag.

De tre resterende projekter er ved Lumby Inddæmmede Strand, ved Geels Å (tæt på fjorden) og Barmose (i kommunens sydøstlige del). Status på disse er, at staten har givet tilsagn om at finansiere forundersøgelserne. Der er sammen med

Nordfyns Kommune afholdt et fælles opstarts-/informationsmøde med lodsejere i Lumby-projektet. Indledende lodsejermøder i Geels Å vådområdet er afholdt i juni 2024.

Ansøgning om tilsagn til finansiering af forundersøgelse af endnu et vådområdeprojekt forventes indsendt senere i 2024.

Naturprojekter

Klima- og Miljøudvalget har den 28. maj 2024 omprioriteret 0,5 mio. kr. fra de eksisterende bevillinger til natur og skov til medfinansiering af naturgenopretning i Odense Fjord. Projektet, der er forankret i Odense Fjord Samarbejdet, består af etablering af stenrev, udplantning af ålegræs og muslingebanker. Aage V. Jensen Naturfond har bevilget 7,0 mio. kr. til projektet. Projektet forudsætter en egenfinansiering på ca. 2,0 mio. kr. Udover de 0,5 mio. kr. fra Odense Kommune bidrager Odense Havn med 0,3 mio. kr. og Odense Renovation med 60.000 kr. Den resterende egenfinansiering forsøges finansieret gennem de øvrige deltagere i Odense Fjord Samarbejdet.

I samarbejde med de øvrige ni fynske kommuner har Odense Kommune ansøgt EU om et stort fælles fynsk biodiversitetsprojekt (LIFE Ring). EU har i juni 2024 givet tilsagn om medfinansiering af projektet. Den samlede projektkonometri er på 119,0 mio. kr. Odense Kommunes andel heraf er ca. 15,0 mio. kr., med en egenfinansiering på ca. 5,0 mio. kr. Projektstart er den 1. september 2024 og løber i 8 år.

I Odense omfatter projektet arealer ved Odense Å (mellem Åsum og Hindehøjen) og Odense Fjord. Projektindsatserne omfatter bl.a. genopretning af strandenge og enge ved ekstensivering, og etablering af naturlige vandstandsforhold (herefter hydrologi) på landbrugsarealer, samt etablering af nye levesteder for padder og fugle.

Tidligere igangsatte projekter begynder nu at bære frugt. Der er gennem de senere år skabt nye levesteder til strandtudsen ved fjorden, og der er sket udsætninger af strandtudse over et par år. Efter mere end 50 års fravær kvækker strandtudsen nu igen ved Odense Fjord. I Kohaveskoven er der et år efter etablering af nye levesteder og udsætning af løvfrøer nu et kor af kvækkende løvfrøer i skumringsperioden. Løvfrø forsvandt fra Fyn i starten af 1970-erne.

Den Danske Naturfond købte i marts 2022 Hesbjerg Skov i kommunens sydvestlige del. Naturfonden og Odense Kommune samarbejder om at forbedre biodiversiteten og de rekreative muligheder i skoven. En afgørende indsats for at øge biodiversiteten er, at genskabe naturlig hydrologi i skoven. Skoven er i dag præget af gravede grøfter til afvanding, hvilket har været en forudsætning for at kunne drive produktionsskov, som Hesbjerg Skov har været indtil nu. Der er også en lang række kunstigt anlagte vandhuller, som primært har været anlagt med jagt for øje. Den Danske Naturfond har fra Godtfred Birkedal Hartmanns Fond modtaget 1,0 mio. kr. til reetablering af naturlig hydrologi i Hesbjerg Skov. Midlerne fra Godtfred Birkedal Hartmanns Fond anvendes i indeværende år. Odense Kommune har i den forbindelse søgt om dispensationer fra fredninger og skovloven. Dispensationerne skal være på plads inden opgaven med etablering af naturlig hydrologi kan igangsættes. Hvis dispensationerne modtages, forventes arbejdet igangsat i efteråret 2024.

15. juni fonden har bidraget med i alt 1,0 mio. kr. til to af indsatserne i handleplan for natur og biodiversitet (indsatserne ved Hindehøjen og i Kohaveskoven).

Skovrejsningsprojekter

I foråret 2024 har Naturstyrelsen i samarbejde med Odense Kommune og Growing Trees Network etableret 15 hektar ny skov og natur i tilknytning til Kirkendrup Skov.

Forvaltningen arbejder aktuelt med yderligere syv skovrejsningsprojekter.

Der arbejdes med to kommunale skovrejsningsprojekter ved henholdsvis Agedrup Kirke og ved Everenden i Odense Nord. Projektet ved Everenden forventes realiseres i efteråret 2024. Projektet ved Agedrup Kirke forventes realiseret foråret 2025, da Fredningsnævnet har givet dispensation til projektet.

For fem andre projekter gælder det, at der kan rejses skov i samarbejde med Naturstyrelsen og vandforsyninger. Projekternes realisering forudsætter aftaler om arealerhvervelse. For to af projekterne er disse aftaler nu indgået. Det gælder Kirkendrup Skov ved Bogensevej og Kirkendrup Skov ved Søhusvej.

Overblik over de samlede skov- og naturprojekter

Et samlet overblik over projekterne ses på Bilag 1.

På mødet vil udvalget få et oplæg fra forvaltningen vedrørende naturforbedrende tiltag og ekstern finansiering.

Beslutning

Orientering givet.

Bilag

Ny skov og natur oversigt august 2024

Punkt 6: D-sag: Status på klimatilpasningsprojekt for Bolbro Rende

06.02.00-G01-2-24

Resume

Med denne sag orienteres Klima- og Miljøudvalget om fremgang og procesplan for klimatilpasningsprojektet ved Bolbro Rende.

I forbindelse med udvalgets vedtagelse af prioritering af midler under Klimahandleplanen den 21. november 2023, blev der prioriteret 3,0 mio. kr. til klimatilpasning i 2024. I overensstemmelse med Odense Kommunes Klimatilpasningsplan 2023, anbefalede forvaltningen gennemførelse af projektet ”Bolbro Rende” i samarbejde med VandCenter Syd. Projektet er en vandkorridor gennem Åløkkeskoven og kanalen ved Odense Havn.

Hvorfor Bolbro Rende?

Bolbro undergår i disse år en massiv byudvikling. Kloaksystemerne i Bolbro er kendetegnede ved at være gamle fællessystemer med forringet kapacitet – altså systemer hvor regn- og spildevand løber i samme rør. Byudviklingen øger behovet for kapacitet grundet fortætning og kloakering af arealer, der ikke tidligere var tilsluttet.

Vandløbet i området, Bolbro Rende, er delvist forsvundet i den hurtige byudvikling, og den tilbageværende vandløbsstrækning har lav kapacitet, ringe fysisk og kemisk tilstand og vandløbet oversvømmer allerede i dag ejendomme nær Stavis Å.

Rekreativ forbindelse

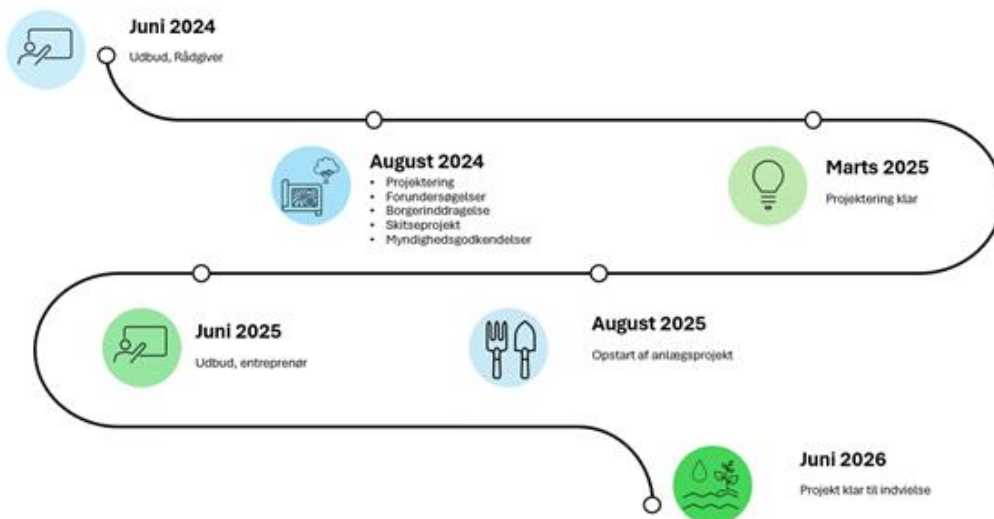
Ved at etablere et åbent vandløb med flere små vådområder kan Bolbro Rende kapacitetsforøges, naturgenoprettes og fungere som en robust recipient med naturlig rensning for store dele af oplandet til Bolbro Rende. Dette vil muliggøre den fortsatte byudvikling i Bolbro, klimatilpasning, samt naturbaserede løsninger i de fælleskloakerede boligområder, ligesom den nuværende tilstand af Bolbro Rende forbedres.

Samtidig kan der skabes en rekreativ smuk grøn stiforbindelse mellem havnen og Bolbro, herunder Idrætsparken – det vil være attraktivt både for borgerne på havnen og de nuværende og fremtidige borgere i Bolbro.

Bolbro Rende vil blive den første vandkorridor realiseret som en del af Klimatilpasningsplanen og vil anvise proceduren for planlægning, design og finansiering af vandkorridorerne i Klimatilpasningsplanen og Kommuneplanen.

Projektets tidsplan

Forvaltningen og VandCenter Syd har siden udmøntningen arbejdet videre med projektet med henblik på nærmere afklaring af den konkrete udformning, forventede udgifter, tidshorizont mm. I den forbindelse vurderes det, at projektet kan føres til anlæggelse frem mod 2026. VandCenter Syd forventer at kunne gennemføre et rådgiverudbud i juni 2024, og den deraf følgende tidslinje kan præsenteres således:

I forbindelse med udvalgets prioritering af midler til projektet i november 2023, blev der angivet et foreløbigt estimeret budget til ca. 9,0 mio. kr. Heraf er Odense Kommunes andel forventeligt ca. 3,0 mio. kr. og VandCenter Syds andel forventeligt ca. 6,0 mio. kr. Forvaltningen og VandCenter Syd vil i forbindelse med rådgiverudbuddet, der gennemføres i juni 2024, blive nærmere afklaret på de forventede udgifter.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 7: D-sag: Aktuelle sager

01.30.00-G01-137-23

Resume

Orientering om aktuelle sager.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 8: E-sag: Initiativretsforslag fra Mark Grossmann vedrørende opgravning om genanvendelse af PFAS-holdigt shredder-affald

07.00.00-P20-1-24

Initiativretsforslag

Med henvisning til § 2, stk. 2, i Forretningsordenen for Klima- og Miljøudvalget, har udvalgsmedlem Mark Grossmann fremsendt forslag om opgravning og genanvendelse af PFAS-holdigt shredder-affald (meddelte affaldsrester af plast, skum og tekstil – fra fx biler - som kan indeholde PFAS).

Indstilling fra forslagsstiller

Opgravning og genanvendelse af PFAS holdigt shredder-affald på baggrund af at forureningen med PFAS bliver ledt ud som overfladevand og bliver brugt som gødning på marker. Denne kæde skal stoppes ved om muligt at opgrave og genanvende shredder-affaldet og forvaltningen bør udarbejde en sag hvor denne mulighed bliver belyst og fremlagt til beslutning.

Forvaltningens belysning

Jf. Odense Kommunes styrelsesvedtægt er det Klima- og Miljøudvalget, der har ansvaret for forsyningsområdet, hvorfor denne sag behandles i Klima- og Miljøudvalget.

Shredder-affald

Et Shredder-anlæg makulerer eller ”knuser” affald. Shredder-affald består af materialer såsom plast, tekstil og gummi som har været en del af det formaterede materiale, som shredder-anlægget er modtaget, jern og metal som ikke er blevet fraseret efter shredding samt en rest af sten, støv, glasskår o.l. Shredder-affald kan indeholde PFAS.

Shredderaffaldet deponeres på et kontrolleret deponeringsanlæg. Det betyder, at affaldet placeres på membranbelagte arealer og regnvandet, der siver gennem affaldet og bliver til perkolat, opsamles i bunden over membranen. Det opsamlede perkolat sendes til Vandcenter Syds rensningsanlæg ”Nord Vest”. Membranerne er tætte og der føres løbende kontrol med kvaliteten af det grundvand der er under etaperne for at sikre at der ikke er udsivning til miljøet.

Slam fra VandCenter Syds rensningsanlæg komposteres, og noget udbringes direkte som gødning. Slam, der udbringes på landbrugsjord, skal overholde ”Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål.”

Myndighed på området

Det er Miljøstyrelsen, der fungerer som myndighed på området. Miljøstyrelsen udsteder miljøgodkendelse til Odense Nord Miljøcenter (ONM) og fører tilsyn med dennes overholdelse. Odense Kommune er ikke myndighed for godkendelse og vilkår og dermed heller ikke myndighed for driften af ONM. Odense Kommune kan således ikke som myndighed stille krav om at grave materiale op.

Odense Kommune er myndighed i forhold til Odense Renovations tilslutningstilladelse til rensningsanlægget (se afsnittet ”Tidligere behandling af emnet”).

Materialet, som ender som shredder-affald, modtages til deponering i overensstemmelse med kommunens erhvervsregulativ for affald.

ONM er beliggende på jord ejet af Odense Kommune og ONM er ejet af Odense Kommune. Herigennem vil det potentielt være muligt for Odense Kommune at gå yderligere ind i sagen.

Tidligere behandling af emnet

Klima- og Miljøudvalget har ikke tidligere truffet beslutning om samme emne.

Odense Kommune har dog meddelt ONM en tilslutningstilladelse den 6. juli 2004, som fortsat overholdes. Tilslutningstilladelsen er en tilladelse til, at perkolat (vand/væsker under pladsen) opsamles og sendes til rensning hos VandCenter Syd. VandCenter Syds rensningsanlæg overholder kravene til udledning af de relevante stoffer fra perkolatet. Det skal bemærkes, at staten ikke har sat grænseværdier for alle PFAS-forbindelser.

ONM egne undersøgelser

Odense Kommune er bekendt med, at Odense Renovation har igangsat et projekt, der har til formål at afdække teknologi, investerings- og driftsudgifter forbundet med rensning af det opsamlede perkolat på Odense Nord Miljøcenter. Derudover har Odense Renovation historisk set gennemført forsøg om genanvendelse af shredderaffald i samarbejde med H.J.Hansen Genvindingsindustri A/S. Odense Renovation har desuden fået udarbejdet en ekstern juridisk vurdering af mulighederne, hvor det konkluderes, at Odense Renovation ikke må sortere det deponerede affald med mindre dette gennemføres ved manuel sortering, hvilket ikke vurderes realistisk.

Videre proces

ONM har oplyst, at de forventer at ville kunne præsentere konklusioner fra deres undersøgelser for Klima- og Miljøudvalget i løbet af 2024.

Hvis udvalget ønsker, at der skal foretages en yderligere belysning af sagen, vil det være forvaltningens anbefaling, at denne belysning udarbejdes på baggrund af og med udgangspunkt i det igangværende arbejde i ONM.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget ser med stor bekymring på risikoen for, at PFAS fra shredder-affald potentielt udledes som overfladevand samt udbringes som slam på marker. Derfor beder Klima- og Miljøudvalget om en orientering fra Odense Renovation, på næstkommende udvalgsmøde. Klima- og Miljøudvalget noterer sig samtidig, at shredder-affaldet opsamles i en tæt membran, hvorefter det behandles i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Odense Renovation arbejder aktuelt på en undersøgelse, der skal afdække muligheder og udgifter forbundet med rensning af det opsamlede perkolat (shredder-affald). Når denne undersøgelse forelægges, ønsker udvalget en indføring i den samlede problemstilling, hvilke muligheder, der er for at løse de konkrete udfordringer

samt Odense Renovations anbefaling til en fremtidig løsning, "herunder eventuelt andre med indsigt og speciale på dette område.